

به نام خدا

اصلاح ساختار بودجه از نگاه مرکز پژوهش‌های مجلس

و نقش دولت و مجلس در اصلاحات

مقدمه

اصلاحات ساختاری بودجه از جمله توصیه‌ها و راهبردهای مهم مورد تأکید مقام معظم رهبری در سال‌های اخیر بوده است. سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، فرمان ایشان در رابطه با بودجه سال ۱۳۹۸، بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی و سخنرانی معظم‌له به مناسبت عید قربان سال ۱۳۹۹، هر کدام به نوعی اهمیت اصلاحات ساختاری بودجه را گوشزد کرده است. با وجود تمام این تأکيدات، رویه‌ها و واقعیت‌های نظام بودجه‌ریزی کشور و قوانین بودجه سال‌های اخیر هیچ تناسبی با توصیه‌های ایشان ندارد.

وضعیت فعلی بودجه کشور حاصل انباشت سال‌ها ناترازی در اقتصاد، تصمیمات نادرست دولت در سال‌های اخیر، به تأخیر انداختن اصلاحات اقتصادی با امید بستن به گشایش‌های خارجی و تحریم‌های ظالمانه اخیر است. تعادل اقتصادی - سیاسی شکل گرفته حول وضع موجود، انجام اصلاحات را با تعویق روبه‌رو کرده و یا باعث ایجاد موانع جدی شده است. اگرچه رفع و اصلاح مسائل فعلی دشوار است، ولی باید توجه داشت که ادامه وضع فعلی، حتی اگر امکانپذیر باشد، پیامدهای بسیار ناخوشایندتری به دنبال خواهد داشت.

عملکرد بودجه سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ حاکی از تحقق کسری بودجه بسیار بزرگی است. میزان کسری برای سال ۱۳۹۸ بیش از ۱۳۰ هزار میلیارد تومان و برای سال ۱۳۹۹ بیش از ۱۸۰ هزار میلیارد تومان بوده است. این کسری‌ها عمدتاً از دو طریق انتشار اوراق مالی اسلامی و استفاده از منابع صندوق توسعه ملی تأمین شده است که هر دو مورد انباشت بدهی هستند. در نگاهی دقیق‌تر، انتشار اوراق موجب انتقال بار مشکلات به آینده می‌شود؛ برداشت از صندوق توسعه ملی با هدف پوشش هزینه‌های غیرسرمایه‌گذاری دولت نیز، علاوه بر محروم شدن آیندگان از این منابع یا عواید آن، به کارکرد توسعه‌ای این صندوق خدشه وارد خواهد کرد.

بودجه سال ۱۴۰۰ نیز درحالی به تصویب رسیده است که برآوردها از کسری عظیم ۳۰۰ هزار میلیارد تومانی در سقف اول حکایت دارد.^۱ تأمین این میزان کسری به هر شکلی که انجام شود، پیامدهای آن گریبانگیر اقتصاد خواهد شد. پولی‌سازی کسری بودجه چه در قالب استقراض مستقیم از بانک مرکزی و چه به شکل برداشت از منابع صندوق توسعه ملی، باعث ایجاد تورم‌های بالا در ماه‌های پیش‌رو می‌شود. همچنین انتشار اوراق بدهی یا استقراض از بانک‌ها صرفاً مشکلات را با ابعادی بزرگ‌تر به آینده موکول می‌کند. تأمین کسری از طریق فروش دارایی‌های دولت که در سال ۱۳۹۹ به واسطه رونق بازار سرمایه ممکن شده بود، در سال ۱۴۰۰ احتمالاً با ابعاد پیش‌بینی شده در قانون بودجه امکانپذیر نیست. شایسته ذکر است که حتی در صورت فراهم شدن امکان صادرات بیشتر نفت، تنها بخشی از این کسری بودجه رفع خواهد شد و مسئله اصلی همچنان برقرار است. به‌علاوه اینکه استفاده زیاد از درآمدهای نفتی در بودجه، معضلات متعدد دیگری از جمله بیماری هلندی و تضعیف تولید کشور را به دنبال دارد. بنابراین باید دخل و خرج دولت طوری تنظیم شود که علاوه بر کاهش کسری بودجه، وابستگی حداقلی به درآمدهای نفتی را نیز در پی داشته باشد.

معاونت مطالعات
بخش عمومی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:
۲۳۰۱۷۷۷۷

تاریخ انتشار:
۱۴۰۰/۷/۷

۱. گزارش بررسی لایحه بودجه ۱۴۰۰ کل کشور ۲. کلیات بودجه، مرکز پژوهش‌های مجلس، شماره مسلسل ۱۷۲۹۱، ۱۳۹۹.

شرایط نامناسب بودجه سال جاری یکی از نتایج بی‌عملی و عدم اقدام مؤثر دولت در جهت اصلاحات بودجه‌ای در سال‌های اخیر است. در صورت ادامه وضع موجود، رویه فعلی در سال‌های آینده نیز برقرار بوده و حتی شدیدتر نیز خواهد شد. انباشت سریع بدهی عمومی ناشی از کسری بودجه‌های مداوم، می‌تواند در آینده نزدیک به بروز بحران اقتصادی بینجامد. لذا برای خروج از شرایط خطیر کنونی هیچ راهی جز تن دادن به اصلاحات ساختاری و همه‌جانبه بودجه وجود ندارد.

ابعاد اصلاح ساختار بودجه

بودجه سند دخل و خرج دولت و ابزار اصلی اعمال سیاست مالی است. ثبات‌سازی در سطح اقتصاد کلان و تأمین کالای عمومی دو نقش اصلی بودجه محسوب می‌شود که در صورت عدم سلامت ساختار و نظام بودجه‌ریزی، نمی‌توان انتظار تحقق آنها را داشت. هرگونه ناترازی در بودجه در نهایت به ناترازی در ابعاد مختلف اقتصاد می‌انجامد که به شکل تورم و نرخ بهره بالا ظهور و بروز پیدا می‌کند. شرایط پنجاه سال اخیر اقتصاد کشور که با تورم مزمن دورقمی همراه بوده، مؤید این مطلب است. در صورت تداوم ناترازی بودجه و انباشت فزاینده بدهی، در آینده‌ای نزدیک در کنار خطر نکول بدهی‌های دولت، یا با تورم‌های بسیار بالا و یا نرخ بهره زیاد روبه‌رو خواهیم بود که هر دو برای رشد اقتصادی و رفاه جامعه تهدید جدی به‌شمار می‌روند.

مرکز پژوهش‌های مجلس در سال‌های اخیر گزارش‌های متعددی حول اصلاحات ساختاری بودجه تدوین و منتشر کرده است. در این گزارش‌ها جنبه‌های مختلفی از ساختار بودجه و نظام بودجه‌ریزی بررسی شده و پیشنهادهای سیاستی قابل اجرا ارائه شده است. این اصلاحات در چهار محور اصلی دسته‌بندی می‌شود:

۱. تأمین منابع درآمدی پایدار برای بودجه عمومی: بخش بزرگی از بودجه فعلی کشور صرف هزینه‌های جاری می‌شود. در یک نظام بودجه‌ریزی سالم، تمام هزینه‌های جاری و مستمر باید از طریق درآمدهای پایدار نظیر مالیات تأمین شوند، این در حالی است که در ایران بخش قابل توجهی از هزینه‌های جاری از طریق منابع حاصل از فروش نفت و استقراض تأمین می‌شود. اصلاح معافیت‌های مالیاتی، اخذ مالیات بر عایدی سرمایه و مالیات بر مجموع درآمد و مالیات بر ثروت از جمله مهم‌ترین اقدامات در راستای تأمین منابع پایدار است. قدم مهم بعدی، اصلاح رابطه نفت و بودجه به‌منظور قطع وابستگی مستقیم منابع بودجه‌ای به درآمدهای نفتی است. درآمدزایی دولت از دارایی‌هایش نیز می‌تواند به تأمین منابع پایدار بینجامد. در این راستا ارتقای مستندسازی دارایی‌های دولت یکی از شروط لازم محسوب می‌شود.

۲. مدیریت هزینه‌ها و مصارف عمومی: سازوکارهای فعلی در زمینه پرداخت‌های جاری و عمرانی به‌گونه‌ای است که علاوه بر عدم نظارت بر عملکرد و کارایی پایین هزینه‌ها (و در نتیجه اسراف بیت‌المال) زمینه بروز مفاسد احتمالی را نیز فراهم می‌کند. اجرای پرداخت مستقیم به ذی‌نفع نهایی، ایجاد سازوکار بازبینی و مدیریت هزینه‌ها، حذف موازی‌کاری دستگاه‌ها و اصلاح نحوه پیدایش و تعریف پروژه‌های عمرانی، از جمله مهم‌ترین گام‌ها در اصلاح رویه‌های مرتبط با هزینه‌های عمومی است. علاوه بر این، بازنگری در سیاست‌های حوزه صندوق‌های تأمین اجتماعی (که بار مالی سنگینی برای بودجه دولت ایجاد کرده‌اند)، از جمله اصلاحات پارامتریک، اقدام ضروری دیگری برای مدیریت هزینه‌هاست. بخش دیگر مخارج دولت را سیاست‌های حمایتی تشکیل می‌دهند. در کوتاه‌مدت با قطع یارانه دهک‌های پردرآمد و در میان‌مدت با اتصال نظام حمایتی به نظام مالیات‌ستانی (با اجرای نظام مالیات بر مجموع درآمد اشخاص) می‌توان ضمن افزایش دقت حمایت از گروه‌های هدف، از تحقق حداقل درآمد برای همه اقشار جامعه کسب اطمینان کرد.

۳. اصلاح فرایندهای تهیه، تدوین، تصویب، اجرا و نظارت بودجه: بخشی از ناترازی‌های ایجادشده در بودجه طی دهه‌های اخیر، مستقیماً با رویه‌ها و فرایندهای بودجه‌ریزی در ارتباط است. عدم اصلاح این فرایندها می‌تواند سایر اصلاحات فوق را بی‌تأثیر کند. افزودن دامنه شمول بودجه به عملیات مالی فرابودجه‌ای دولت، اصلاح سازوکار تخصیص و حل مسئله بیش‌برآوردی منابع، تعیین حدود و اختیارات دولت و مجلس در تهیه و تصویب بودجه و به‌تبع آن نحوه بررسی بودجه در مجلس، از جمله موارد مهم در این راستا است.

۴. اصلاح ساختار و رویه‌های بودجه شرکت‌های دولتی: یکی از وجوه اهمیت بودجه شرکت‌های دولتی آن است که می‌تواند به‌صورت بالقوه منشأ ناترازی‌های دیگری باشد که پس از مدتی در قالب بدهی‌های دولت بروز می‌کند. چالش‌های بودجه شرکت‌های دولتی متعدد است، از اشکال‌های مبنایی نظیر فقدان تعریف مشخصی از بودجه شرکت‌های دولتی، تا ضعف‌های اساسی در فرایند بودجه‌ریزی که موجب تداخل وظایف و صلاحیت‌های مجامع عمومی شرکت‌های دولتی و سازمان برنامه و بودجه شده و موجب بی‌مسئولیتی مجامع عمومی شرکت‌ها در قبال بودجه شده است. بخش مهمی از آسیب‌های حوزه بودجه‌ریزی شرکت‌ها به عدم تمایز شرکت دولتی از سایر دستگاه‌های اجرایی (یکسان‌نگاری) در سپهر ذهنی سیاستگذاران بازمی‌گردد. از سوی دیگر آسیب‌های ناشی از ضعف فرایند بودجه‌ریزی دارای آثار بسیار مهم سرریز در سایر حوزه‌های فعالیت شرکت‌های دولتی شده است که از مهم‌ترین آنها می‌توان به تضعیف شدید توان سرمایه‌گذاری شرکت‌های دولتی اشاره کرد. این درحالی است که یکی از مهم‌ترین کارکردهای شرکت‌های دولتی در ایران و جهان، سرمایه‌گذاری است که در سیاستگذاری‌ها و ارزیابی‌ها مورد غفلت قرار گرفته است.

در جدول (۱) کلان‌پروژه‌های اصلاح ساختار بودجه و موضوعات اساسی ذیل هرکدام ارائه شده است. همچنین به جهت مشخص شدن نوع اصلاح مورد نیاز در هر موضوع، ضمن مشخص کردن ماهیت تقنینی یا نظارتی بودن آن، توضیح بسیار مختصری نیز بیان شده است. در محورهای اصلاحی که ماهیت تقنینی دارند، در ستون مستقلی بیان شده است که آیا متن و محتوای لازم برای اصلاح قانون وجود دارد یا خیر (در قالب پیش‌نویس یا طرح یا لایحه). همچنین در محورهایی که ماهیت نظارتی دارند، دستگاهی که مکلف به اجرای یک حکم قانونی بوده و نظارت مجلس نسبت به آن دستگاه باید صورت گیرد، ذکر شده است. بر این اساس، نقش دولت در اصلاحاتی که ماهیت تقنینی دارند، تدوین و ارسال سریع لایحه به مجلس است. در صورت عدم ارسال سریع لایحه، با توجه به فوریت ابعاد مختلف اصلاح ساختار بودجه، نگارش و اعلام وصول طرح توسط مجلس ضروری است. همچنین در اصلاحاتی که ماهیت نظارتی برای آنها ذکر شده است، لازم است دستگاه دولتی مربوطه، اجرای احکام قانونی مذکور در جدول را با جدیت دنبال نماید و مجلس شورای اسلامی نیز گزارش‌های نظارتی دوره‌ای درخصوص اجرای این احکام تنظیم و از ابزارهای نظارتی متعدد خود در این راستا بهره‌برداری نماید.

در ستون پنجم جدول (۱)، افق نتیجه‌بخشی اقدامات پیشنهادی بیان شده است، اما باید توجه داشت که کلیه اقدامات از لحاظ زمانبندی اقدام، فوری هستند. به بیان دیگر، هرچند برای مثال در موضوع مالیات بر عایدی سرمایه، افق نتیجه‌بخشی بلندمدت ذکر شده است، اما اقدامات تقنینی دولت و مجلس باید با فوریت و در کوتاه‌مدت انجام گیرد. درنهایت شایان ذکر است که توضیحات تکمیلی هر یک از محورهای اصلاحات پیشنهادی، در گزارش‌های تخصصی مرکز پژوهش‌های مجلس قابل دسترس است.

جدول ۱. کلان پروژه و موضوعات اصلی اصلاح ساختار بودجه

کلان پروژه	موضوع	تقنین / نظارت	وضعیت پیش نویس / قانونی / دستگاه مرتبط	افق نتیجه بخشی	توضیح مختصر
۱. اصلاح نظام مالیاتی	اصلاح معافیت‌ها	تقنینی	اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم (دارای متن آماده)	کوتاه‌مدت	هدفمند، مشروط و موقت کردن معافیت‌های مالیاتی جهت افزایش درآمدهای مالیاتی و عدالت مالیاتی. متن مربوطه در قالب پیش‌نویس لایحه دولت تنظیم شده است.
	تکمیل بستر اجرایی مالیات بر درآمد	تقنینی	اصلاح قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان (دارای متن آماده)	میان‌مدت	جهت اجرای قانون مالیات بر عایدی سرمایه، مالیات بر مجموع درآمد، جلوگیری از فرار مالیاتی و... تکمیل بسترهای نظام مالیاتی ضروری است. در حال حاضر احکام قانونی این بستر اجرایی، در قالب اصلاح قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان به طرح مالیات بر عایدی سرمایه الحاق شده است.
	تصویب مالیات بر عایدی سرمایه	تقنینی	طرح مالیات بر عایدی سرمایه (اعلام وصول شده)	بلندمدت	وضع مالیات بر عایدی سرمایه هنگام نقل و انتقال دارایی‌های املاک، وسایل نقلیه، طلا و ارز
	تصویب مالیات بر مجموع درآمد	تقنینی	اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم (دارای متن آماده)	بلندمدت	وضع مالیات بر جمع جریان‌های درآمدی اشخاص حقیقی (حقوق)، درآمد اجاره، درآمد مشاغل و ... و در نظر گرفتن یک معافیت به‌جای وضع مالیات به‌صورت جداگانه و در نظر گرفتن چند معافیت. متن مربوطه در قالب پیش‌نویس لایحه دولت تنظیم شده است.
	تصویب مالیات بر ثروت	تقنینی	اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم (دارای متن آماده)	کوتاه‌مدت	وضع مالیات بر برخی از دارایی‌های اشخاص با ارزش بالاتر از یک حد معین. متن مربوطه در قالب پیش‌نویس لایحه دولت تنظیم شده است.
	اجرای ماده (۱۱) قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان	نظارتی	دستگاه‌های مکلف: بانک مرکزی سازمان امور مالیاتی	کوتاه‌مدت	ساماندهی دستگاه‌های کارتخوان و درگاه‌های پرداخت الکترونیکی و اتصال نظام پرداخت به نظام مالیاتی
	اجرای طرح جامع مالیاتی	نظارتی	دستگاه‌های مکلف: سازمان امور مالیاتی	کوتاه‌مدت	تکمیل اجرای طرح جامع مالیاتی (پس از سال‌های متمادی) و رسیدگی مبتنی بر ریسک جهت افزایش درآمدهای مالیاتی، کاهش هزینه‌های وصول و افزایش رضایت مؤدیان
	اجرای ماده (۱۶۹) مکرر قانون مالیات‌های مستقیم	نظارتی	دستگاه‌های مکلف: وزارت راه و شهرسازی، بانک‌ها، سازمان ثبت و...	کوتاه‌مدت	همکاری دستگاه‌های مرتبط جهت تکمیل پایگاه اطلاعاتی سازمان امور مالیاتی از جمله شناسایی واحدهای خالی از سکنه
	اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده	نظارتی	دستگاه‌های مکلف: سازمان امور مالیاتی	کوتاه‌مدت	نظارت بر اجرای احکام قانون دائمی مالیات بر ارزش افزوده
	۲. نفت	تنظیم رابطه مالی شرکت ملی نفت و دولت	تقنینی	نیاز به تصویب قانون دائمی (دارای متن آماده)	میان‌مدت
تنظیم رابطه منابع حاصل از نفت و بودجه دولت		تقنینی	نیاز به درج حکم در سیاست‌های کلی و قانون برنامه هفتم	میان‌مدت	عدم ورود مستقیم منابع نفت به بودجه عمومی. اعطای مجوز خرید اوراق دولتی به صندوق توسعه ملی از محل بخشی از منابع نفت و کاهش تدریجی آن
۳. مولدسازی	مستندسازی و درآمدزایی از دارایی‌های دولت	تقنینی	نیاز به قانونگذاری جدید (دارای متن آماده)	میان‌مدت	ارتقای نظام مستندسازی دارایی‌های دولت. ایجاد امکان درآمدزایی از محل اراضی دولتی

کلان پروژه	موضوع	تقنین / نظارت	وضعیت پیش نویس / قانونی / دستگاه مرتبط	افق نتیجه بخشی	توضیح مختصر
سیاست‌های حمایتی ۴.	اصلاح یارانه پرداختی به خانوار	تقنینی	نیاز به تصویب قانون جدید به منظور اصلاح الگوی قیمنگذاری و ایجاد بازار برای بنزین و حامل‌های انرژی (نیاز به اصلاح قانون هدفمند کردن یارانه ها و قانونگذاری جدید)	میان مدت	اجازه مبادله سهمیه بنزین خانوار در بازار بنزین و کسب منفعت از آن با هدف بازاری کردن یارانه پنهان این بخش اصلاح الگوی شکل گیری قیمت حامل‌های انرژی از طریق ایجاد بازار انرژی در کنار در نظر گرفتن سبد حمایتی مناسب
	اصلاح یارانه پرداختی به بخش صنعت	تقنینی	نیاز به تصویب تصویب قانون جدید به منظور اصلاح الگوی قیمنگذاری و بازار انرژی	کوتاه مدت / میان مدت	کوتاه مدت: اصلاح قیمت سوخت و خوراک برخی صنایع انرژی بر و با حاشیه سود بالا ناشی از یارانه انرژی میان مدت: اصلاح الگوی شکل گیری قیمت حامل‌های انرژی از طریق ایجاد بازار انرژی در کنار در نظر گرفتن سبد حمایتی مناسب و حذف تدریجی سبد حمایتی
	هدفمندسازی یارانه‌های موجود	نظارتی	دستگاه‌های مکلف: وزارت رفاه	کوتاه مدت	استفاده بهینه از پایگاه‌های اطلاعاتی موجود جهت حذف دهک‌های پردرآمد از دریافت یارانه و پوشش بهتر دهک‌های کم درآمد
	یکپارچه سازی اقدامات دستگاه‌های حمایتی	تقنینی / نظارتی	نیاز به تصویب قانون جدید و دائمی دارد (دارای متن آماده)	کوتاه مدت	تجمیع و به اشتراک گذاری اطلاعات افراد دریافت کننده حمایت توسط نهادهای حمایتی
	اتصال نظام مالیاتی به نظام یارانه‌ای	تقنینی / نظارتی	اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم	میان مدت	اتصال نظام مالیاتی به نظام حمایتی به منظور کارآمدسازی سیاست‌های مبارزه با فقر و مینا قرار گرفتن مجموع درآمد هر خانوار برای اخذ مالیات یا پرداخت یارانه
	کنترل هزینه‌های غیر ضروری	نظارتی	دستگاه‌های مکلف: سازمان برنامه و بودجه، دیوان محاسبات، وزارت اقتصاد	کوتاه مدت	شناسایی و حذف مخارج غیر ضروری و ناکارآمد دستگاه‌های اجرایی از طریق تشکیل کمیته‌های بازنگری مخارج ذیل سازمان برنامه و بودجه با مشارکت دیوان محاسبات
کنترل هزینه‌ها ۵.	کنترل رشد هزینه‌های حقوق و دستمزد	نظارتی / تقنینی	دستگاه‌های مکلف: سازمان برنامه و بودجه، وزارت اقتصاد، دیوان محاسبات	کوتاه مدت	کاهش ضریب رشد حقوق و دستمزد در بودجه‌های سنواتی کنترل روند گسترش مستخدمین و حقوق بگیران دولت
	کنترل بار مالی جدید بر صندوق‌ها	تقنینی	درج حکم در سیاست‌های کلی و قانون برنامه هفتم توسعه (دارای متن آماده)	میان مدت	ممنوعیت ایجاد هزینه برای صندوق‌های بازنشستگی بدون تأمین منابع در برنامه هفتم توسعه
صندوق‌های بازنشستگی ۶.	کنترل بار مالی جدید بر صندوق‌ها	نظارتی	دستگاه‌های مکلف: وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، وزارت بهداشت، کمیته امداد، هلال احمر، بنیاد شهید	میان مدت	- اجرای تبصره «۱» ماده (۱۱) قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی - اجرای ماده (۸۱) قانون برنامه ششم توسعه مبنی بر استقرار نظام تأمین اجتماعی چندلایه
	بهبود کارآمدی سرمایه گذاری‌های صندوق‌ها	تقنینی / نظارتی	دستگاه‌های مرتبط: وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (نیاز به قانونگذاری جدید)	بلند مدت	- الزام صندوق‌ها به شفاف سازی هزینه‌ها، درآمدها، سرمایه گذاری‌ها، قراردادهای صورت جلسات، مدارک تحویلی و سوابق مدیران - انتظام بخشی به نظام جبران خدمات کارکنان صندوق‌های بازنشستگی - کاهش فساد و افزایش بهره‌وری در هزینه کردها

کلان پروژه	موضوع	تقنین / نظارت	وضعیت پیش نویس قانونی / دستگاه مرتبط	افق نتیجه بخشی	توضیح مختصر	
۷. سرمایه‌گذاری های دولت	اصلاحات پارامتریک صندوقها	تقنینی	اصلاح قوانین مربوط به تأمین اجتماعی و صندوقهای بازنشستگی صنفی و دستگاهی (دارای متن آماده)	میان مدت	مواردی مثل «مدت زمان بهره‌مندی از مزایای بازنشستگی» و «سنوات مبنای محاسبه حق بیمه» از جمله مواردی هستند که در اصلاحات پارامتریک باید مورد توجه قرار گیرند. پیش‌نویس‌هایی توسط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در این زمینه تدوین شده است.	
	توسعه مشارکت عمومی - خصوصی	تقنینی	لایحه مشارکت عمومی - خصوصی (نیازمند اصلاح)	کوتاه مدت	استفاده از منابع و ظرفیت بخش خصوصی برای اتمام پروژه‌های نیمه‌تمام و سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها با استفاده از سازوکار مشارکت عمومی - خصوصی	
	اصلاح سازوکار تعریف طرح‌های جدید	تقنینی	اصلاح قانون برنامه و بودجه، قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم... (۲)	میان مدت	اصلاح فرایند تعریف پروژه‌های جدید به منظور جلوگیری از تعریف پروژه‌های غیر کارشناسی و کم‌بازده	
	نظارت بر پیشرفت فیزیکی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای	نظارتی	دستگاه‌های مکلف: سازمان برنامه و بودجه و دستگاه‌های اجرایی دارای طرح تملک	کوتاه مدت	گزارش‌گیری منظم و منسجم از پیشرفت طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به منظور نظارت بر عملکرد منابع اختصاص یافته	
	اولویت‌بندی طرح‌های عمرانی	نظارتی	دستگاه‌های مکلف: سازمان برنامه و بودجه	کوتاه مدت	اولویت‌بندی طرح‌ها (بر مبنای معیارهای شفاف و از پیش تعیین شده) به منظور تخصیص بهینه اعتبارات محدود عمرانی	
	۸. تدارکات دولت	شفاف‌سازی، جمع و رقابتی کردن خریدهای دولت	تقنینی / نظارتی	دستگاه‌های مکلف: تمامی دستگاه‌های اجرایی (نیاز به قانونگذاری جدید و دائمی دارد)	میان مدت	تجمع و شفاف‌سازی تمامی خریدهای دولت و بخش عمومی در سامانه‌ای متمرکز و انجام اصلاحات لازم در این سامانه
	۹. بدهی‌های دولت	کنترل مجاری ایجاد بدهی دولت	تقنینی	نیاز به اصلاح قوانین مختلف در حوزه بودجه، تأمین اجتماعی و شرکت‌های دولتی	میان مدت	انسداد مجاری ایجاد بدهی‌های غیراوراقی دولت در قوانین و مقررات مربوطه و محدودسازی همه عملیات مالی دولت به سند بودجه سالانه
		ساماندهی بدهی‌های دولت	تقنینی	پیش‌نویس لایحه (نیازمند اصلاح)	میان مدت	تعیین وظایف ارکان دولت در مدیریت بدهی، تدوین مقررات انتشار اوراق مالی دولت، تعیین سقف برای بدهی‌های دولت، ...
		ساماندهی تعهدات دولت	تقنینی	پیش‌نویس لایحه (نیازمند اصلاح)	میان مدت	ارزیابی، پایش و کنترل تعهدات ایجاد شده توسط دستگاه‌های اجرایی دریافت‌کننده بودجه
	۱۰. شرکت‌های دولتی	اصلاح ساختار در حوزه شرکت‌های دولتی	تقنینی	پیش‌نویس لایحه (دارای متن آماده)	میان مدت	احیای توان سرمایه‌گذاری شرکت‌های دولتی با اصلاح ضوابط واریز سود سهام و مالیات آنها، اصلاح نحوه بودجه‌ریزی شرکت‌های دولتی با هدف ارتقای دقت و شفافیت بودجه شرکت‌های دولتی، احیای نقش مجامع عمومی در شرکت‌های دولتی از طریق اصلاح ضوابط بودجه‌ریزی و طراحی سیستم‌های پایش عملکرد توسط مجامع شرکت‌ها.
	۱۱. فرایند تهیه و تصویب بودجه	تعیین نحوه ورود مجلس و کمیسیون‌های آن به بررسی بودجه	تقنینی	طرح‌های اصلاح قانون آیین‌نامه داخلی مجلس	کوتاه مدت	اصلاح فرایند بررسی بودجه در مجلس با هدف تقویت نگاه کلان اقتصادی به بودجه و کاهش کسری و بیش‌برآوردی منابع در مجلس شورای اسلامی به بودجه